

Astrid Lindgren (14 noiembrie 1907 – 28 ianuarie 2002) a fost una dintre cele mai celebre și mai iubite scriitoare de literatură pentru copii din întreaga lume.

S-a născut și a crescut în localitatea suedeză Näs, de lângă orașul Vimmerby, și multe dintre cărțile sale au fost inspirate de ținuturile copilăriei. Personajele din cărțile ei – Pippi, Karlsson, Prințul Mio – au făcut înconjurul lumii, au învățat să vorbească în toate limbile pământului și au devenit personaje de film ori de desene animate și sfătuitoari de taină ai micilor cititori.

Astrid Lindgren a primit mai multe distincții pentru opera sa, între care și prestigiosul premiu Hans Christian Andersen. În 1967, editura Rabén & Sjögren a instituit premiul Astrid Lindgren, care se decernează anual unui scriitor de limbă suedeză, iar în 2003, guvernul Suediei a înființat Astrid Lindgren Memorial Award, un premiu în valoare de cinci milioane de coroane suedeze. Printre câștigătorii acestui premiu se numără autori ca Maurice Sendak, Philip Pullman, Shaun Tan.

Din 1996, o mică planetă îi poartă numele: 3204 *Lindgren*. La aflarea veștii despre botezarea asteroidului, scriitoarea a răspuns cu umor-i caracteristic: „De acum înainte, puteți să mă numiți Asteroid Lindgren“.

Născută în Estonia, pe 5 februarie 1930, **Ilon Wikland** a ajuns în 1944 în Suedia, fugind din URSS împreună cu familia unui coleg de clasă. Când și-a depus candidatura pentru funcția de ilustratoare la editura Rabén & Sjögren, Astrid Lindgren a recunoscut imediat în ea talentul de a desena povești. Colaborarea dintre ele a început cu *Mio, ful meu*, și a durat suficient de mult cât să rămână cunoscută ca ilustratoarea cea mai importantă a cărților lui Astrid Lindgren – printre care *Ronia, fată de tâlhar* și cele din seria *Karlsson*.

ASTRID
LINDGREN

Ronia, fată de tâlhar

Ilustrații de Ilon Wikland

Traducere din suedeză
de Andreea Caleman

arthur

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Lindgren, Astrid

Ronia, fată de tâlhar / Astrid Lindgren; il. de Ilon Wikland; trad. din suedeză de Andreea Caleman – București: Editura Arthur, 2020

ISBN 978-606-788-530-9

I. Wikland, Ilon (il.)

II. Caleman, Andreea (trad.)

821.113.6

Astrid Lindgren
Ronja rövardotter

© Text: Astrid Lindgren 1981 / Saltkråkan AB

First published in 1981 by Rabén & Sjögren, Sweden.
All foreign rights are handled by Saltkråkan AB, Lidingö, Sweden.

www.astridlindgren.com

© Editura Arthur, 2020, pentru prezenta ediție
Editura Arthur este un imprint al Grupului Editorial ART

În noaptea în care Ronia veni pe lume, urla furtuna peste culmile munților. Da, se abătuse o asemenea furtună că până și lighioanele necurate din Pădurea lui Mattis se ascunseră înfricoșate în văgăunile și tainițele lor. Doar aprigele harpii, care iubeau furtuna mai mult decât orice altă vreme, zburau țipând și hohotind de jur împrejurul cetății tâlharilor de pe Muntele lui Mattis. Cum urletele lor nu îi dădeau pace lui Lovis, care se pregătea să nască, femeia îi zise lui Mattis:

— Ușuieste harpiile alea afurisite! Oleacă de liniște de-aș avea, să m-aud cântând!

Treaba e că pe Lovis o apucase cântatul când îi venise sorocul. Îi era mai ușor așa, spunea ea, iar copilul avea să fie unul vesel din fire, dacă venea pe lume cu cântec.

Atunci Mattis își luă arbaleta și trase, de sus, câteva săgeți printr-un crenel.

— Uș de-aici, harpiilor! le strigă el. În noaptea asta îmi vine pruncul pe lume! Ați băgat la cap, zgrițuroaicelor?

— Ho, ho, ho, îi vine pruncul pe lume! Pui de furtună, mic și urât o să fie! hohotiră harpiile.

Atunci Mattis mai trase o săgeată spre stolul dihaniiilor. Iar harpiile râseră batjocoritor, apoi plecară în zbor, cu țipete mânioase, peste vârfurile copacilor.

În timp ce Lovis cânta și năștea, iar Mattis se străduia să alunge harpiile, oamenii lui se adunaseră în marea sală de piatră. Beau și se ospătau în jurul focului, făcând tărăboi mai ceva decât harpiile. Doar trebuiau să-și piardă și ei vremea cu ceva cât așteptau. Căci asta făceau toți doisprezece, așteptau să vadă ce se întâmpla în odaia din turnul cetății. În toată viața lor de tâlhari nu se născuse încă vreun copil în Cetatea lui Mattis.

Cel mai curios era Per Scăfârlie.

— Da' nu mai vine odată puiul de tâlhar? zise el. Că-s bătrân și șubred, zilele de tâlhărit mi s-au cam gătat. Și n-ar fi rău s-apuc să văd noua căpetenie a șlehteii ășteia înainte să dau ortu' popii!

Dar nu termină bine ce avea de spus că ușa se deschise și Mattis năvăli înăuntru, peste poate de fericit. Dădu roată sălii, săltând și țipând de bucurie ca un apucat:

— Am un copil! Ați auzit? Am un copil!

— Ce fel? întrebă Per Scăfârlie din ungherul lui.

— Fată, slavă cerurilor! țipă Mattis. Fată de tâlhar! Uite-o!

În clipa aceea, peste pragul înalt al ușii păși Lovis cu prunca în brațe, iar tâlharii amuțiră pe dată.

— Ce-i, vi s-a dus berea pe partea ailaltă? râse Mattis.

Luă copila în brațe și le-o arătă:

— Iaca! Cel mai frumos copil ce s-a pomenit vreodată într-o cetate de tâlhari!

Copila stătea cuminte în brațele lui, privindu-l cu ochi mari.

— Ia uite, odrasla mea pricepe deja una și alta, se vede! zise Mattis.

— Și cum o s-o cheme? întrebă Per Scăfârlie.

— Ronia, răspunse Lovis. Așa am hotărât de mult.

— Și de era băiat? întrebă Per Scăfârlie.

Lovis îl țintui liniștită cu privirea și spuse apăsător:

— Dac-am hotărât să-mi botez copilul Ronia, atunci o Ronia *am făcut!*

Apoi se întoarse spre Mattis și zise:

— Vrei s-o iau?

Dar Mattis nu se îndura să-și lase prunca din brațe. Stătea așa, minunându-se de ochii ei limpezi, de gurița, smocurile de păr negru și mâinile ei neputincioase. Simțea cum inima îi saltă de atâta iubire.

— Tu, copilă, deja ții în mânuțele astea inima mea de tâlhar, spuse el. Nu știi cum se face, da' așa-i!

— Pot s-o iau și eu oleacă? îl rugă Per Scăfârlie.

Mattis îi puse cu grijă prunca în brațe, de parcă era un ou de aur.

— Ține-o! Noua căpetenie a tâlharilor, de care vorbești de atâta amar de vreme! Să n-o scapi, altminteri unde-ți stau picioarele îți va sta și capul!

Per Scăfârlie îi zâmbi Roniei cu gura lui fără dinți.

— Ca fulgu-i de ușoară! se miră el, ridicând prunca în aer și coborând-o de câteva ori.

Atunci Mattis se mânie și îi smulse copila din brațe.

— Da' la ce te-așteptai, zevzecule? Vreo căpetenie mare și grasă, cu burtă și bărbiță de țap?

Și-atunci pricepură toți tâlharii că de copila aceea nu te-atingeai nici cu vorba, dacă nu voiai să-l superi pe Mattis. Iar pe Mattis chiar că nu era bine să-l superi. Așa că se apucară, care mai de care, să laude și să preamărească prunca. Și goliră o sumedenie de halbe cu bere în cinstea ei, iar Mattis se bucură. Apoi se așeză în jilțul lui, în mijlocul tâlharilor, și nu se mai sătura arătându-le minunea de copil.

— O să se oftice Borka de-o să crape! zise Mattis. O să-i scrâșnească dinții de invidie, acolo în bârlogul lui! Da, vai și amar! Așa niște scrâșnete o să fie, de-o să se țină de urechi toate harpiile și griticii din Pădurea lui Borka!

Per Scăfârlie încuviință mulțumit și chicoti:

— Că bine zici! O să crape de oftică! Neamul lui Mattis propășește, da' spița lui Borka se duce pe pustii!

— Da, s-a zis cu el, nu-ncape îndoială! întări Mattis. Că n-am auzit încă să se fi pricopsit cu vreun prunc și nici de-acum înainte nu cred să capete vreunul.

În clipa aceea, un trăsnet nemaipomenit până atunci în Pădurea lui Mattis izbi din plin. Până și tâlharii se albiră la față, iar Per Scăfârlie căzu grămadă, neputincios cum era. Ronia scoase deodată un scâncet de toată mila, care îl zgudui pe Mattis mai ceva decât trăsnetul.

— Plânge copila mea! strigă el. Ce ne facem, ce ne facem?

Dar Lovis nu-și pierdu cumpătul. Îi luă prunca din brațe și o puse la sânul ei, iar copila tăcu pe dată.

— Strașnică trosnitură! zise Per Scăfârlie. Necuratul să mă ia de nu căzu pe-aici, pe undeva!

Resp. Într-adevăr, trăsnetul lovise aproape, și încă zdravăn, după cum văzură cu toții când se luminează de ziuă. Străvechea cetate a lui Mattis, de pe Muntele lui Mattis, se crăpase pe mijloc, din vârful celui mai înalt meterez până în cea mai tainică pivniță, iar între cele două jumătăți se căsca un hău adânc.

— Ronia, cu mare pompă îți începi copilăria! zise Lovis, cu prunca în brațe, văzând grozăvia și zidul zdrobit.

Mattis era furios ca o sălbăticiune. Cum de putuse lovi o asemenea urgență cetatea străbunilor lui? Dar, de obicei, nu putea ține supărarea prea mult. Găsea întotdeauna repede motive de împăcare.

— Ei, las' că uite-așa am mai scăpat de ceva cotloane, hrube și alte nerozii. Și poate, de azi încolo, nu se mai rătăcește nimeni prin Cetatea lui Mattis! Mai țineți minte când s-a pierdut Per Scăfârlie, de n-a fost de găsit vreo patru zile?

De pățania asta Per Scăfârlie nu prea voia să i se aducă aminte. Ce, a fost vina lui că s-a rătăcit? N-a vrut decât să afle cât de mare și întortocheată era Cetatea lui Mattis. Și a aflat astfel că era destul de mare cât să te rătăcești în ea. Bietul de el, era pe jumătate mort când, în sfârșit, a nimerit drumul înapoi spre marea sală de piatră. Noroc că tâlharii făceau zarvă de se auzea de la o poștă, că, altfel, în vecii vecilor nu i-ar mai fi găsit.

— Și-apoi n-am avut noi trebuință niciodată de toată cetatea, zise Mattis. Ne-au rămas întregi sălile, odăile și turnurile noastre dintotdeauna. Ce mă râcâie e că s-a fărâmat haznaua. Da, vai și-amar de noi, că-i de partea cealaltă a hăului acum și rău o să fie de ăl ce nu se poate ține până ridicăm una nouă!

Dar făcură repede alta și viața în Cetatea lui Mattis merse înainte ca și până atunci – doar că, mai nou, era și un copil pe-acolo. Un copil care, gândea Lovis, parcă le lua încet, încet mințile lui Mattis și cetei de tâlhari. Nu că le strica să fie oleacă mai blânzi și să-și mai șlefuiască purtările, dar totul cu măsură! Că tare ciudat era să vezi doisprezece tâlhari și o căpetenie cum se bucură toți deodată, ca oile, doar fiindcă o copiliță tocmai a învățat să meargă de-a bușilea, de parcă minune mai mare nici că se pomenise pe lume. Bine, Ronia era iute, nimic de zis. Găsise ea un meșteșug să-și ia avânt pe piciorul stâng, iar asta li se părea tâlharilor întru totul uluitor. Dar, la urma urmelor, „toți copiii învață să meargă de-a bușilea, fără atâtea urale și fără ca tații lor să lase totul baltă și să-și uite îndatoririle“, a zis atunci Lovis.

— Ai de gând să-i lași pe Borka și-ai lui să tâlhărească și-n Pădurea lui Mattis? îl întrebă Lovis pe Mattis cu asprime într-o zi.

Tâlharii, cu Mattis în frunte, veniseră valvârtej acasă, devreme, doar ca să o vadă pe Ronia mâncându-și terciul,

Înainte ca Lovis să o culce în leagăn. Dar Mattis n-avea urechi pentru ea.

— Ronia, porumbița mea! țipă el.

Ronia veni spre el de-a bușilea, împingându-se cu piciorul stâng, iute ca săgeata, de cum îl văzu intrând pe ușă.

Și Mattis se așeză, cu porumbița-i pe genunchi, și îi dădu terciul, iar cei doisprezece tâlhari stăteau roată și se uitau. Castronul cu terci era la îndemână, pe marginea plitei, dar Mattis, cu mâinile lui noduroase, era cam stângaci și tot scăpa terci pe podea. Iar Ronia lovea din când în când lingura, așa că sprâncenele lui Mattis erau și ele pline de terci. Prima dată când se întâmplă, tâlharii hohotiră de o speriară pe Ronia și o făcură să plângă. Pe urmă, copila pricepu că li se părea hazliu și făcu din nou, spre bucuria cetei și mai puțin a lui Mattis. Cu toate astea, Mattis gândea că tot ce făcea Ronia era neasemuit și că prunca lui era fără pereche pe lume.

Până și pe Lovis o bufni râsul când îl văzu pe Mattis cu copila pe genunchi și terci în sprâncene.

— Mattis dragă, cine-ar crede că ești cea mai vânjoasă căpetenie de tâlhari din toți munții și pădurile, câte sunt pe lume? De te-ar vedea Borka, ar râde până ar face pe el!

— L-aș dezvăța eu repede! zise Mattis liniștit.

Borka, dușmanul lui dintotdeauna... Iar tatăl și bunicul lui Borka fuseseră cei mai aprigi dușmani ai tatălui și

bunicului lui Mattis. Da, de când era lumea și pământul, neamul lui Borka și cel al lui Mattis erau la cuțite. De când se știau, furau la drumul mare și erau spaima oamenilor cinstiți, nevoiți să străbată cu căruța codrii adânci, unde își aveau sălașul cele două cete de tâlhari.

„Domnul să-i aibă în pază pe cei ce ajung la Trecătoarea Tâlharilor!“ obișnuiau oamenii să zică, vorbind despre cărarea îngustă, străjuită de stânci, ce despărțea Pădurea lui Borka de Pădurea lui Mattis. Acolo stăteau mereu tâlhari la pândă. Și, ori că erau oamenii lui Borka, ori ai lui Mattis, ce mai conta când erai prădat? Dar pentru Mattis și Borka era o diferență ca de la cer la pământ. Se războiau pe viață și pe moarte cine să ia prada, ba chiar furau unii de la alții când nu se perindau destui negustori prin Trecătoarea Tâlharilor.

Ronia nu știa nimic despre toate acestea, căci era prea mică. Și nu înțelegea nici că taică-su era o temută căpetenie de tâlhari. Pentru ea era doar bunul și bărbosul Mattis, care râdea, striga și cânta, care îi dădea terci și pe care îl iubea.

Dar copila creștea pe zi ce trecea și, încet, încet, începu să cerceteze lumea din jur. O vreme crezuse că lumea întreagă era marea sală de piatră. Și se simțea bine acolo, la adăpost de orice primejdii, sub masa uriașă, unde se juca toată ziua cu conuri și pietre pe care i le aducea Mattis din peregrinările lui.